

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Yhteiskunnallisen osallisuuden ja osattomuuden monet kasvot

Pauli Rautiainen

CLASSIC PIZZA RESTAURANT
Regional Champion
OPENING HOURS
11:30-2:22

PIZZERIA
PIZZERIA
PIZZERIA
PIZZERIA

HORRIBLE OPEN
KZ-4A WED-SAT
K10 13-30

Information regarding the potential
health and safety risks associated with
the use of the ATM is available at
www.atm.com. The bank also has a
dedicated staff to assist you.

kiitos viestistä! Nokia Arenan esteettömät paikat sijaitsevat 3.kerroksessa ([Esteettömyys ja helppokulkuisuus - Nokia Arena](#)) pääkatsomokerroksessa A1, A2, B1 ja B2 katsomolohkoissa, joista on erinomainen näkyvyys esiintymislavalle. Valitettavasti permannolla ei ole pyörätuolipaikkoja turvallisuussyistä (esim. mahdollinen hätäpoistuminen) kyseisessä tapahtumassa, joten permannolle meno pyörätuolissa ei ole sallittua.

Areenan kaikki kerrokset ovat kyllä esteettömiä, kuten olitkin kotisivuiltamme lukenut. Joissain tapahtumissa permanto voi olla istuva eli tuolitettu (esim. rauhalliset konsertit) tai Arenalla voi olla esim. messu- tai urheilutapahtuma, jossa pääsee kiertämään esteettömästi permantoa. Nämä asiat riippuvat aina tapahtumatyypistä ja tapahtumajärjestäjästä.

Toivottavasti tämä selkeytti asiaa. Tervetuloa Nokia Arenalle ja kivaa alkavaa syksyä! 😊

10. Special zones, equipment, and facilities for disabled visitors

- new this year is the "Chill out zone of Colours without barriers", where you can find space for rest and relaxation; the zone is located near the Great World of Technology and is marked on a special Colours without barriers map. This zone was made possible thanks to our partner CTP Park.
- A completely new service is also the "Colours without Barriers Service and Recharging Point", where you can have your electric or mechanical wheelchair repaired or recharged in case of problems. The service is provided by Orthoservice Ltd, located in the OSTRA DAKAR ZONE in front of the Gong.

Espoo tyrmäsi pyörätuolissa istuvan Olivian, 9, koulukyydin musiikkiluokalle – koulumatka olisi pidentynyt 800 metriä

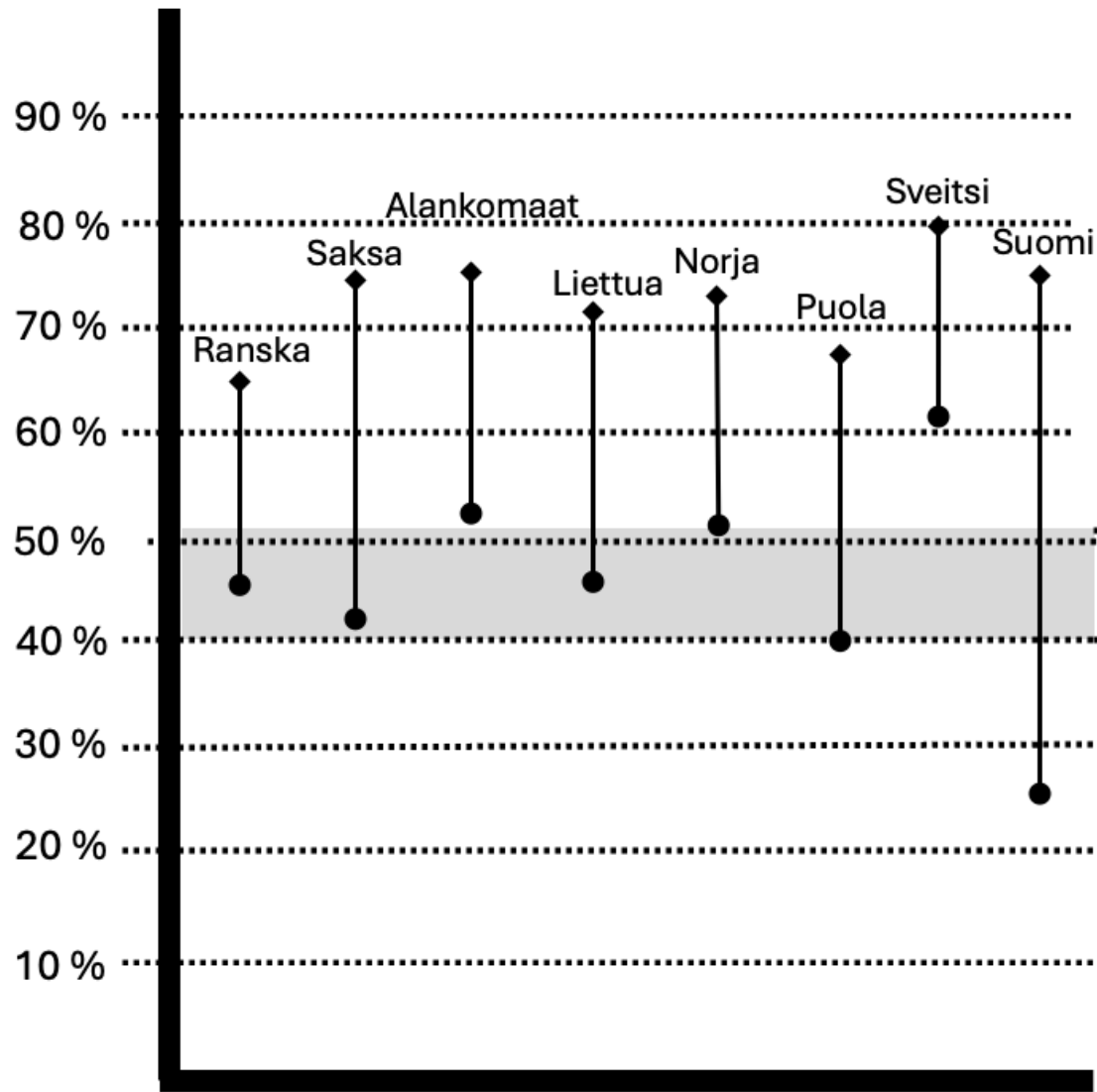
Kaksoissiskot pääsivät samalle musiikkiluokalle. Pyörätuolissa istuvalle siskolle ei kuitenkaan aluksi myönnetty koulukyytiä uuteen kouluun. Espoo tutkii nyt koulumatkasäädöksiään.

Yhdeksänvuotiaat kaksoiset Olivia ja Julie Edelman, sittenkin yhdessä uuden koulunsa Päivänkehrän pihalla. KUVA: KIMMO RÄISÄNEN

Maija Aalto HS

16.8.2017 9:44

Tilastollisen mallin ennustama taso, jolle selkäydinvammaisten pyörätuolikäyttäjien työllisyysasteen pitäisi maaryhmään kuuluvissa maissa asettua, kun vakioidaan maaryhmän sisällä työmarkkinoihin, väestöön, vammautumisen syihin, vammautumisikään ja vammojen vaikeusasteisiin liittyvät tekijät.

◆ Koko väestön työllisyysaste (18-65-vuotiaat)

● Selkäydinvammaisten pyörätuolikäyttäjien työllisyysaste (18-65-vuotiaat)

Lähde: Kansainvälinen selkäydinvammatutkimus, tiedot eri maista eri vuosilta vuosien 2015-2021 välillä

	Osuus työkäisestä väestöstä	Työllisyysaste (karkea arvio)
Kehitysvammaisia	n. 0,8 % n. 30 000 (ihmistä)	n. 2 % (n. 600 työllistä ja 24400 ei-työllistä sis. työtoiminnan)
Saa hyvinvointialueilta vammaispalvelulaissa tarkoitettuja kuljetuspalveluita tai henkilökohtaista apua	n. 0,5 % (n. 18 000 ihmistä)	n. 10 % (n. 1 800 työllistä ja 16 200 ei-työllistä)
Kokee, että ei kykene lainkaan tai lähes lainkaan johonkin perustoimintoon (liikkuminen kävellen, näkeminen, kuuleminen tai tavanomainen kognitiivinen suoriutuminen)	n. 5 % (n. 180 000 ihmistä)	n. 20 % (n. 36 000 työllistä ja 144 000 ei-työllistä)
Kokee, että toimintakyky on alentunut jossakin perustoiminnossa (liikkuminen kävellen, näkeminen, kuuleminen tai tavanomainen kognitiivinen suoriutuminen)	n. 25 % (n. 900 000 ihmistä)	n. 60 % (n. 540 000 työllistä ja 360 000 ei-työllistä)
Koko työkäinen väestö	100 %	n. 75 %

Suomessa erityisesti kehitysvammaisten sekä vammaispalveluiden piirissä olevien vaikeasti aisti- ja liikuntavammaisten työllisyysaste on Euroopan alhaisimpia.

Suomessa ero lievästi toimintarajoitteisten ja vaikeasti toimintarajoitteisten työllisyysasteessa on Euroopan suurimpia.

Suomessa lievästi toimintarajoitteisten työllisyysaste suhteessa koko väestön työllisyysasteeseen on Euroopan parhaita

Sinkkotaloudet saavat valtaosan toimeentulotuesta – pyörätuolissa istuva 27-vuotias lähihoitaja ei pääse eläkkeelle lääkärinlausunnoista huolimatta

Yksin asuvat ovat Kelan tutkijan mukaan haavoittuvaisemmassa asemassa, koska heillä ei ole ketään jakamassa yllättäviä menoja.

Maarit Bäckman muutti Kotkaan puolitoista vuotta sitten, koska Helsingissä oli liian kalliit vuokrat. Ensimmäisestä asunnosta hän joutui muuttamaan pois, koska sitä ei voitukaan tehdä esteettömäksi. Kuva: Pyy Sarkiola / Yle

Kansaneläkelain 12.2 §:n ja 12.4 §:n nojalla askelia ottamaan kykenevät pyörätuolikäyttäjät eivät voi vapautua ilman erillistä työkykyarviota työmarkkinakansalaisuudesta. Heistä esimerkiksi kuvan henkilö muodostaa työkykyiseksi oletettujen työkyvyttömien yhteiskunnallisen ongelman.

Kansaneläkelain 12.4 §:n nojalla selkäydinvammaisen ei kuuluisi yrittää kiinnittyä työmarkkinakansalaisuuteen. He synnyttävät työkyvyttömiksi oletettujen työkykyisten yhteiskuntapoliittisen kysymyksen.

Paralympiaihiihtäjä Sini Pyyllä ehdotettiin eläkettä 17-vuotiaana – kahdeksan vuotta myöhemmin Pyeongchangiin lähtevä urheilija ihmettelee tapaa, jolla yhteiskunta suhtautuu vammaisiin

Sini päätti alusta asti keskittyä mieluummin mahdollisuuksiin kuin menetyksiin, siksi oli loukkaavaa, kun hänen ajateltiin luovuttavan.

Urheilija Sini Pyy tekee täysillä asioita, joita hän rakastaa. Yksi näistä on työ lumisten talvien pelastamiseksi.

Työkykyiseksi oletetut työkyvyttömät

Työkyvyttömiksi oletetut työkykyiset

Sinkkotaloudet saavat valtaosan toimeentulotuesta – pyörätuolissa istuva 28-vuotias nainen ei pääse eläkkeelle työttömyysturvannoista

Kansaneläkelain 12.2 §:n ja 12.4 §:n nojalla askelia ottamaan kykenevät pyörätuolikäyttäjät eivät voi vapautua ilman erillistä työkykyarviota.

Paralympiaihiihtäjä Sini Pyyllä ehdotettiin eläkettä 17-vuotiaana – kahdeksan vuotta myöhemmin hän voitti kultaa Pyeongchangiin. Hän ihmettelee tarjottua suhtautuu vammaan

Sini päätti alusta asunon menetyksiin, siksi d

PYSTYVÄN VAMMAISEN ROOLI "ABLE-DISABLED"

OSATYÖKYKYISET

SAIRAAN ROOLI, RAMMAN ROOLI "PATIENT", "CRIP"

TYÖKYKYISET

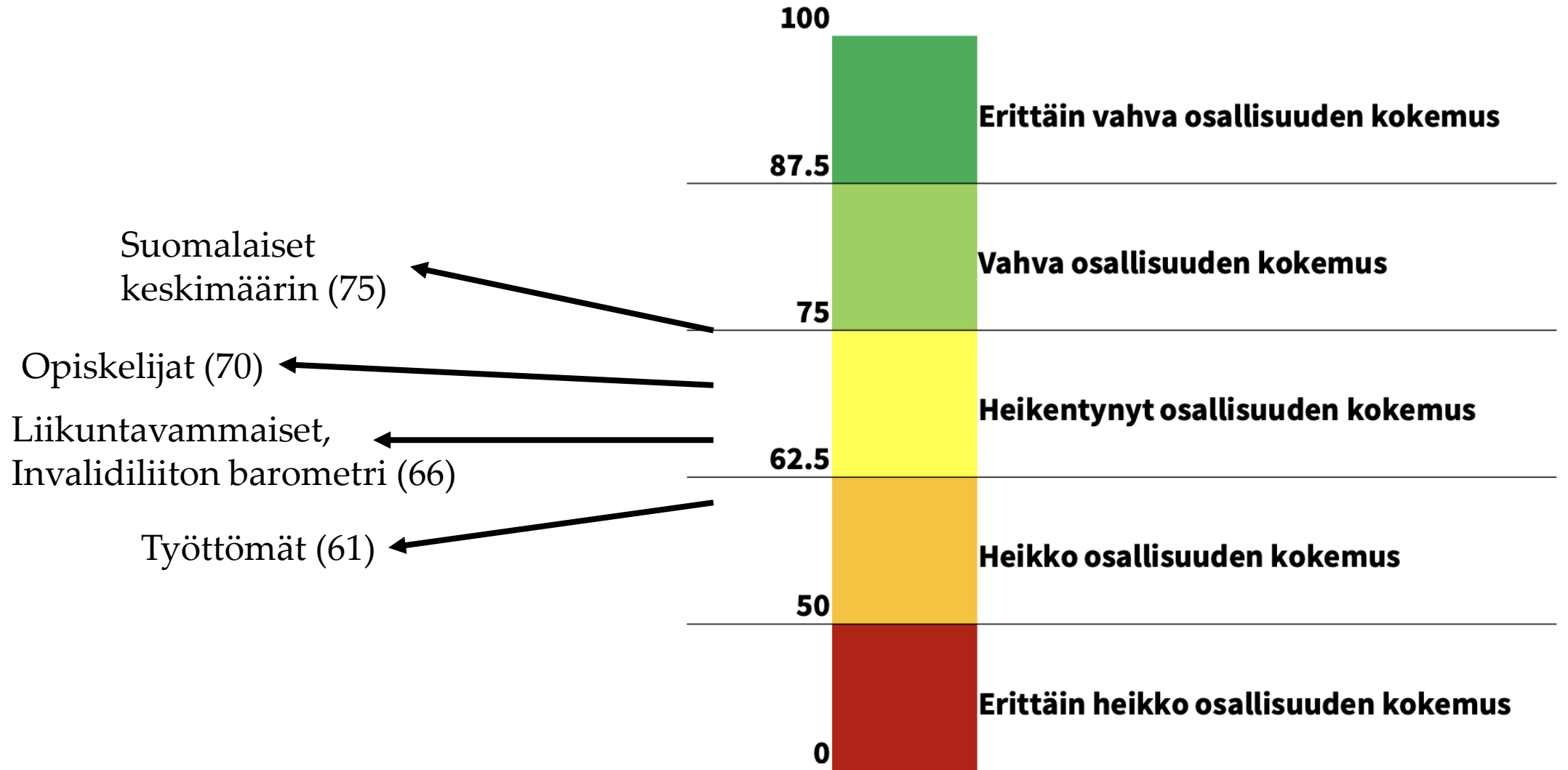
TYÖKYVYTTÖMÄT

Maarit Bäckman muutti Kotkaan puolitoista vuotta sitten, koska Helsingissä oli liian kalliit vuokrat. Ensimmäisestä asunnosta hän joutui muuttamaan pois, koska sitä ei voitukaan tehdä esteettömäksi. Kuva: Pyy Sarkiola / Yle

Kansaneläkelain 12.4 §:n nojalla selkäydinvammaisen ei kuuluisi yrittää kiinnittyä työmarkkinakansalaisuuteen. He synnyttävät työkyvyttömiksi oletettujen työkykyisten yhteiskuntapoliittisen kysymyksen.

Urheilija Sini Pyy tekee täysillä asioita, joita hän rakastaa. Yksi näistä on työ lumisten talvien pelastamiseksi.

THL:n osallisuusindikaattori

Elina Mäkikunnas on joutunut soittamaan yötä myöten avustajille hädissään.

VAIKEUDET avustajien kanssa ovat viime talvena vaikeuttaneet myös vantaalaisen opettajan **Elina Mäkikunnaksen** elämää. Mäkikunnaksella on sma-niminen lihastauti, ja hän tarvitsee avustajaa periaatteessa jatkuvasti.

”Oli paljon tilanteita, joissa omat työni alkoivat aamulla puoli yhdeksältä ja viiden aikaan aamuyöstä sain viestin, että aamuvuorolainen on sairaana”, Mäkikunnas kertoo.

Silloin ei auttanut muu kuin ruveta aamuyöstä pommittamaan avustajia viesteillä, sillä oppilaitakaan ei voinut jättää oman onnensa nojaan.

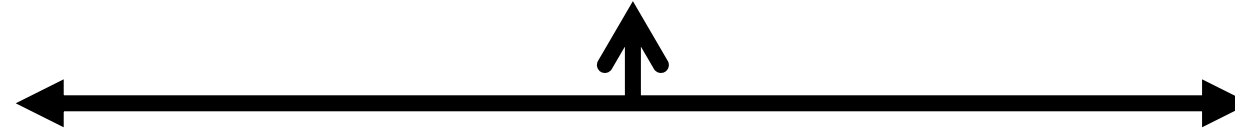
”Välillä tuntui aika epätoivoiselta. Pahimmillaan olen laittanut avustajien Whatsapp-ryhmään sellaisia tarjouksia, että maksan vaikka 50 euroa omasta pussista, jos joku tulee.”

Monissa maissa on eri ihmisryhmille eriytettyjä vammaispalveluja. Suomessa on sen sijaan pääministeri Marinin hallituksen kaudella säädetty vammaispalvelulaki, jossa palveluvalikoimaa ei ole eriytetty. Samaan aikaan monille työssäkäyville vaikeimmin vammaisille tärkeiden kuljetuspalveluiden ja henkilökohtaisen avun toiminnassa on rakenteellisia puutteita (henkilökohtaiseen apuun oikeutettuja on liikaa suhteessa avustajatyövoimaan; kuljetuspalveluiden toimintaa on optimoitu siten, että ne vastaavat entistä huonommin työssäkäyvien tarpeisiin). Viittomakielisten kuurojen työelämätkauksessa on Kelan toiminnasta ja lainsäädännön puutteista johtuvia vakavia puutteita.

Suomessa pitäisi keskustella vammaispalveluiden palveluvalikoiman eriyttämisestä työssäkäyntiä nykyistä paremmin tukevaksi, mikä tarkoittaa vammaispalvelulain ja tulkkauspalvelulain uudistamista. Mikäli lakia ei avata, nykyisiin työssäkäynnin kannalta ongelmaksi muodostuneisiin vammaispalveluiden laatuun liittyviin käytänteisiin tulisi löytää ratkaisuja.

**PYSTYVÄ VAMMAISUUS
(ABLE-DISABLED)
TYÖMARKKINA-
KANSALAIKUUTEEN
KIINNITTÄJÄNÄ**

*osatyökykyisyys epälegitiiminä
vammaisroolina*

**POTILUUSINSTITUUTIO
(SICK ROLE)
TYÖMARKKINA-
KANSALAIKUUDESTA
VAPAUTTAJANA**

Titchkoskylainen pystyvä vammaisuus tarjoaa legitiimin roolin, jossa vammaisen ihminen voi kiinnittyä työmarkkinakansalaisuuteen osoittaessaan kykenevänsä täyttämään yhteiskunnan kyvykkyydelle asettamat normatiiviset edellytykset.

Parsonilainen potiluusinstituutio tarjoaa legitiimin roolin, jossa vammaisen ihminen voi vapautua työmarkkinakansalaisuudesta yhteiskunnan tunnustaessa hänen kyvyttömyytensä hänen osoittaessa kykenevänsä täyttämään yhteiskunnan kyvyttömyydelle asettamat normatiiviset edellytykset.

Suomessa vaikeasti vammaiselle pystyvään vammaisuuteen kiinnittyminen on niin vaikeaa, että on syytä kyseenalaistaa, onko se meillä legitiimi vammaisrooli (vrt. J. Grue: The double bind of social legitimacy). Olemmeko yhteiskuntana niin aktiivisesti sitoneet vaikeaa vammaisuutta ja työkyvyttömyyttä toisiinsa, että meillä itse asiassa osatyökykyisyys ja potiluus ovat legitiimit vammaisroolit?

Lähde:

ORIGINAL ARTICLE

SOCIOLOGY OF HEALTH & ILLNESS

The double bind of social legitimacy: On disability, the sick role, and invisible work

Jan Grue

Right to work or refusal to work: Disability rights at a crossroads

Charlotte E. Blattner

Institute for Public Law, University of Berne, Switzerland

MONTHLY REVIEW

AN INDEPENDENT SOCIALIST MAGAZINE

The Right Not to Work: Power and Disability

by Sunny Taylor

Topics: Disability · Feminism · Inequality · LGBTQA · Philosophy · Political Economy

(Mar 01, 2004)

Oikeus työhön

Oikeus olla
työskentelemättä

Itsenäisen elämän liike:

Ableismia on **kyvyttömyysolettama**, jossa yhteiskunta ei halua kohdata sitä, kuinka se erilaisin estein esteyttää vaikeasti vammaisen pois ”normaalista elämästä”. Yhteiskunta näkee vammaisen **kustannuksena** eikä sen takia ole valmis näkemään häntä **tuottavana**, mikä johtaa syrjintään. Vammainen opetetaan itsekin sortamaan itseään ja näkemään itsensä kyvyttömänä, jonka takia yhteiskunnan pitäisi aktiivisesti ohjata hänen kykynsä työmarkkinoille.

Rampaliike:

Ableismia on **kyvykkyyssolettama**, jossa yhteiskunta ei halua tunnustaa sitä, kuinka **vammainen ei ole normaalilla tavalla tuottava**. Yhteiskunta ei silloin tunnusta myöskään sitä, että vammainen elää **vammaiserityistä elämää**, mikä johtaa syrjintään. Vammainen opetetaan itsekin arvostamaan kyvykkyysnormin mukaista elämää, jonka takia hän ei ole valmis vapautumaan vammaiserityiseen elämään. Vammainen tulisi vapauttaa kapitalistisesta tehokkuusyhteiskunnasta, johon hän ei sovi.